

169574

นิตยา วรรณกิตร์ : ลักษณะเด่นของตัวละครเอกกำพร้าว้าในชาดกพื้นบ้านล้านนา.
(DISTINCTIVE CHARACTERISTICS OF THE ORPHAN HERO IN NORTHERN
THAI FOLK JATAKAS) อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ณ ถลาง, อ.ที่ปรึกษา
ร่วม: รองศาสตราจารย์ ดร.ประคอง นิมมานเหมินท์, 290 หน้า. ISBN 974-17-4592-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาตัวละครเอกกำพร้าว้าในชาดกพื้นบ้านล้านนาใน
ด้านบุคลิกลักษณะ พฤติกรรมและโครงสร้างชีวิต พร้อมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับตัวละครเอก
กำพร้าว้าที่ปรากฏในอรรถกถาชาดก ปัญญาสาตก ชาดกพื้นบ้านและนิทานกำพร้าว้าของชนชาติไท

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลชาดกพื้นบ้านล้านนาที่มีตัวละครเอกกำพร้าว้า 49 เรื่อง ผู้วิจัยได้จำแนกตัว
ละครเอกกำพร้าว้าเป็น 3 ประเภทตามสาเหตุของความเป็นกำพร้าว้าคือ ตัวละครเอกกำพร้าว้าที่บิดา
มารดาสิ้นชีวิต ตัวละครเอกกำพร้าว้าที่ไม่ปรากฏชัดเจนว่าบิดามารดาเป็นใครและตัวละครเอก
กำพร้าว้าที่พลัดพรากจากบิดามารดา ด้านบุคลิกลักษณะพบว่าตัวละครเอกกำพร้าว้ามีลักษณะที่เป็น
พระโพธิสัตว์ตามอุดมคติทางพุทธศาสนา อาทิ ลักษณะเกี่ยวกับการการกำเนิด รูปลักษณ์พิเศษ
ส่วนสถานภาพของตัวละครเอกกำพร้าว้าส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่ยากจน ในการวิเคราะห์โครงสร้าง
ชีวิตของตัวละครเอกกำพร้าว้า ผู้วิจัยได้จำแนกเป็นสามช่วงชีวิตคือ ช่วงเริ่มต้นของชีวิต เป็นเรื่องราว
ชีวิตตั้งแต่ยังไม่เกิด กระทั่งคลอดออกมาจนถึงวัยเด็ก ชีวิตช่วงนี้เป็นการกล่าวถึงสาเหตุความ
กำพร้าว้า สภาพชีวิตความเป็นอยู่ตอนเริ่มต้น บุคลิกลักษณะและการได้พบกับผู้อุปถัมภ์ของตัวละคร
เอกกำพร้าว้า ช่วงชีวิตที่สองคือชีวิตในช่วงผจญภัย/เผชิญอุปสรรค เป็นการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับ
การเดินทาง การผจญภัยและการประสบกับปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆให้ต้องแก้ไข ส่วนช่วงสุด
ท้ายของชีวิต ปัญหาต่างๆจะคลี่คลายไปสู่จุดจบ ตัวละครเอกกำพร้าว้าประสบความสำเร็จในชีวิต
ด้วยการได้ครองเมืองหรือการมีทายาท

ผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเด่นของตัวละครเอกกำพร้าว้าในชาดกพื้นบ้าน
ล้านนาเป็นการผสมผสานกันระหว่างบทบาทของพระโพธิสัตว์ พระเอกในนิทานจักรวาลต่างๆและ
ชาวบ้านธรรมดา ลักษณะดังกล่าวคล้ายคลึงกับตัวละครเอกกำพร้าว้าในชาดกพื้นบ้านของไทยจีน
เพราะทั้งสองกลุ่มมีความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมและมีการรับรู้วรรณกรรมร่วมกัน ในขณะที่ตัว
ละครเอกกำพร้าว้าในอรรถกถาชาดกและปัญญาสาตกจะมุ่งแสดงบทบาทของพระโพธิสัตว์เป็น
สำคัญ ส่วนตัวละครเอกกำพร้าว้าในนิทานกำพร้าว้าของชนชาติไทและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆในอุษาคเนย์
ตอนกลาง มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะแสดงบทบาทของพระเอกแบบชาวบ้าน

อนึ่งลักษณะและเรื่องราวชีวิตของตัวละครยังสามารถสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยมและอุปนิสัยของชาวล้านนา ลักษณะความสัมพันธ์ในสังคมล้านนา ตลอดจนลักษณะร่วม
และแตกต่างทางสังคมระหว่างล้านนากับสังคมอื่น นอกจากนี้ตัวละครเอกกำพร้าว้าในชาดกพื้นบ้าน
ล้านนายังมีบทบาทในการเป็นความหวังและการชดเชยให้กับกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

4480134022 : MAJOR THAI

169574

KEY WORD : THE ORPHAN HERO / NORTHERN THAI FOLK JATAKAS

NITTAYA WANNAKIT : DISTINCTIVE CHARACTERISTICS OF THE ORPHAN HERO IN NORTHERN THAI FOLK JATAKAS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SIRAPORN NATHALANG, Ph.D. THESIS COADVISOR : ASSOC. PROF. PRAKONG NIMMANHAEMINDH, Ph.D. 290 pp. ISBN : 974-17-4592-3.

The thesis aims at studying the orphan heroes in northern Thai folk jatakas, particularly in the aspects of their characteristics, behaviors and life cycle . Such aspects will also be compared with the orphan heroes in Attakhatha jataka, Pannasa Jataka, folk jatakas and the orphan tales of other Tai and other ethnic groups.

The researcher uses 49 northern Thai folk jatakas. There are 3 kinds of orphan heroes: first, the hero whose parents die, second, the hero whose parents are unknown and the hero who is separated from the parents in his youth. The orphan heroes in northern Thai folk jatakas follow the characteristics of Buddhist Bodhisatta in their unusual birth and appearance, however, considering their social status, they tend to be common people and rather poor. The researcher divides the structure of the hero life into 3 parts: the first part, starting with his birth and how he becomes under the patronage of certain people and supernatural characters, the second part concerning his adventures and the third part ending with his success in marriage and succession to the throne of certain kingdom.

The researcher finds that the distinctive characteristics of orphan hero of Northern Thai folk jatakas are the combination of Bodhisatta, the adventurous chachak wongwong's (Thai fairytale) hero and the hero who is an ordinary rural folk. Such characteristics are similar to the orphan hero of Tai Khoen folk jatakas whereas the orphan hero in Attakhatha jataka rather takes the role of Bodhisatta and the orphan hero in the orphan tales of other Tai and other ethnic groups in central Southeast Asia appears to be rather ordinary folks.

The stories of northern Thai folk jatakas reflect northern Thai people's way of life, belief, social value and social relationship. Furthermore, the character of the orphan hero in northern Thai folk jatakas also functions as psychological compensation for people who are underprivileged in the society.